

PERSEFONA, o.s.

- **Komplexní služby obětem**
 - domácího násilí
 - sexuálního zneužívání
 - znásilnění
- **Vzdělávání laické i odborné veřejnosti**
- **Analytická a publikační činnost**

Tel.: 737 834 345

545 245 996

E-mail: domacinasili@persefona.cz

Institucionální a systémová pomoc obětem DN

Mgr. Madla Čechová

Obsah dnešní lekce

- Institucionální a systémová pomoc obětem domácího násilí:
 - Místní úroveň
 - Regionální úroveň
 - Národní úroveň
- Interdisciplinární spolupráce
- Národní akční plán
- Komunitní plánování

Institucionální a systémová síť-geneze

- Představuje subjekty na všech úrovních státu, které vznikají zákonnými opatřeními, jako implementace strategických opatření či jako grass rootové iniciativy.
- Polovina 90. let grass rootové aktivity občanských sdružení bez opory v zákonech či opory v státních iniciativách. Bílý kruh bezpečí, ROSA, Psychosociální centrum Acorus, Poradna pro ženy v tísní při EPS, Magdalenium. Pokryta pouze velká města Praha, Brno později Ostava (Dona centrum), České Budějovice (Poradna Eva)
- 2002 Aliance proti domácímu násilí v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Z iniciativy BKB jeho cílem zakomponovat domácí násilí do trestního zákona.
- V roce 2003 proběhlo v rámci realizace 6 kulatých stolů pod záštitou Ministerstva vnitra a z iniciace neziskových organizací- Modelový projekt.....

Institucionální a systémová síť-geneze

- 2004 Účinnost §215a potvrdila nutnost spolupráce policie s poradenskými zařízeními a vzdělávání v problematice. Akce opět vznikají zespodu.
- 2004-2006 Pilotní projekty interdisciplinární spolupráce při řešení problematiky DN (Ostrava, Brno, Ústí nad Labem)
- 1.1. 2007 Zákon 135/2006 Sb. účinnost policejního vykázání představuje zlom, který přináší zákonem danou nutnost spolupráce Policie ČR s nestátními subjekty
- 1.1. 2007 Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb. Zakotvuje intervenční centra jako poskytovatele sociálních služeb, umožňuje i registraci dalším aktérům v oblasti sociálních služeb a ukládá koordinaci interdisciplinární spolupráci intervenčním centrům.
- Komunitní plánování na místní i regionální úrovni přinášejí prvek střednědobého plánování v sociálních službách, který zohledňuje potřeby všech aktérů v sociálních službách.

Místní síť pomoci

Aktéři, kteří hrají důležitou roli při naplňování zákonů a politik v řešení domácího násilí na místní úrovni:

- **Policie ČR** –jako orgán naplňující policejní vykazání, orgán činný v trestním řízení a naplňují zákon o policii.
- **Nestátní neziskové organizace** - poradenská zařízení (specializované na domácí násilí, manželské a rodinné poradny, občanské poradny), organizace řešící DN na teoretické úrovni, vzdělávací subjekty, azylové domy
- **Orgán sociálně právní ochrany dětí**- chrání zájmy dítěte, které je ohroženo násilím mezi rodiči. OSPOD je subjekt hájící zájmy dítěte při opatrovnických řízeních atd. Funguje na úrovni pověřených obcí II. stupně, měst a dalších obcí.
- **Zdravotníci a zdravotnická zařízení.** Jedná se o praktické lékaře, zdravotnický personál
- **Obce.** Dotační politikou a tvorbou komunitního plánu, obecní policie
- *Soudy*
- *Přestupkové komise*
- *Školy*
- *Ústavní zařízení*

Regionální síť pomoci

Aktéři podílející se na implementaci a tvorbě politik v oblasti domácího násilí na regionální úrovni.

- Složky subjektů pohybujících se na místní úrovni.
- Krajská intervenční centra, fungují od 1.1. 2007, poskytují služby osobám ohroženým DN, koordinují interdisciplinární týmy. Fungují dle § 60a zákona 108/2006Sb. o sociálních službách a v rámci každého kraje je 1, v Moravskoslezském a Středočeském jsou dvě.
- Krajské úřady jako zřizovatelé intervenčních center, tvůrci dotační politiky, registrační orgán poskytovatelů soc. služeb, inspekční orgán, tvůrci střednědobé strategie rozvoje sociálních služeb.

Národní rámec pomoci

Aktéři vytvářející politiku v práci s oběťmi domácího násilí:

- Všichni předchozí aktéři
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dotační politika na sociální služby, Vzdělávací programy realizace a akreditace, Strategie rodinné politiky a politiky sociálních služeb.
- Ministerstvo vnitra. Preventivní programy, dotační politika, mezirezortní skupina pro monitoring domácího násilí.
- Ministerstvo spravedlnosti. Koncepce a akreditace programů pro násilné osoby
- Ministerstvo zdravotnictví. Koncepce a akreditace programů pro násilné osoby.
- Úřad vlády. Výbor Rady vlády pro lidská práva pro prevenci domácího násilí. Tvorba národního akčního plánu, legislativní návrhy.

Interdisciplinární přístup k řešení problematiky DN

- Základní idea interdisciplinární spolupráce pracuje s tím, že efektivní eliminace a prevence násilí je možná pouze tehdy, pokud se do ní zapojí všechny zainteresované instituce a organizace. DN je komplexní problém a vyžaduje komplexní řešení
- Neexistuje univerzální model interdisciplinární spolupráce, vždy závisí na specifických regionu, zaměření zapojených profesí, frekvenci zapojení se. Forma spolupráce musí vzejít ze situační analýzy.
- § 60a zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách dává povinnost intervenčním centřům koordinaci interdisciplinární spolupráce v problematice DN.

Konkrétní příklady interdisciplinárního přístupu v ČR

- Usnesením vlády ČR z 25. srpna 2004 č. 794 byl zaveden Modelový mezioborový projekt k vytvoření právního rámce a metodických postupu pro zavedení interdisciplinárních týmu, spojujících se zdravotní, sociální a policejní pomoci při odhalování a stíhání případu domácího násilí. Koordinace MVČR
- 2002-2006 Projekt : Interdisciplinární přístup k řešení případů DN v Ostravě. Realizátor Bílý kruh Bezpečí, pobočka v Ostravě
- Od 2005 Interdisciplinární tým pro řešení problematiky domácího násilí ve městě Brně. Koordinátor Odbor zdraví Magistrátu města Brna.
- 2006 Projekt interdisciplinární spolupráce na Praze 4 v rámci projektu Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci. Realizátorem byla ROSA o. s.
- 2007 ze zákona o sociálních službách vzniká intervenčním centřům povinnost koordinovat interdisciplinární spolupráci. Různá praxe.

Klíčoví aktéři interdisciplinární spolupráce

- Policie ČR
- Obecní policie
- Zdravotnická zařízení
- Sociální odbory
- Soudy a probační a mediační služba
- Azylové domy
- Poradenská zařízení
- Subjekty dle specifik regionu a lokality.

Příklad dobré praxe

- Interdisciplinární tým proti domácímu násilí ve městě Brně
- Funguje od května 2005
- Koordinátorem je Odbor zdraví Magistrátu města Brna
- Původním cílem bylo vytvořit střednědobou strategii pro boj s domácím násilím. Strategie má složku preventivní, monitorovací a zaměřenou na rozvoj odborných kompetencí.
- Bylo vytvořeno Dona centrum, letákové a billboardové kampaně, řada vzdělávacích aktivit zaměřených na odbornou veřejnost, realizace osvětových přednášek pro seniory.
- Existují nadstandardní formy spolupráce mezi NNO a státními orgány a institucemi
- Policejní skupina proti domácímu násilí

Národní akční plán

- Strategický dokument na němž pracuje od ledna 2008 Výbor Rady vlády pro lidská práva pro prevenci domácího násilí vedený ministryní Stehlíkovou
- Standardní nástroj strategického plánování
- Priorita 1 Podpora osob ohrožených domácím násilím
- Priorita 2 Děti ohrožené domácím násilím
- Priorita 3 Práce s násilnými osobami
- Priorita 4 Aktivity zaměřené na pomáhající profese
- Priorita 5 Společnost a domácí násilí
- Priorita 6 Výzkum
- Priorita 7 Legislativa

Komunitní plánování

- Komunitní plánování sociálních služeb je způsob jak lze na úrovni obcí a krajů plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů.
- Posláním komunitního plánování je zajistit, aby sociální služby fungovaly a rozvíjely se podle potřeb těch, kdo je využívají a zajišťují.
- Princip komunitního plánování předpokládá zapojení a úzkou spolupráci aktivních zainteresovaných občanů, přesněji tři subjektů tvořící tzv. komunitní triádu (uživatelé, zadavatelé, poskytovatelé)

Komunitní plán sociálních služeb ve městě Brně

- www.domovypotrebnych.cz
- I. Plánovací cyklus 2007-2009
- Problém zařazení cílové skupiny obětí DN
- Cílová skupina Rodiny s dětmi
- Priorita 4 Pomoc obětem domácího násilí
- Opatření : Odborné sociální poradenství, pomoc sekundárním obětem DN, podpora intervenčních center, azylových domů
- Absence podpory azylových domů s utajenou adresou, nedůsledný přístup k podpoře ze strany města

Střednědobá strategie rozvoje sociálních služeb

- Výstup komunitního plánování na úrovni krajů
- Ve většině krajů nejsou dosud schváleny zastupitelstvy, ale již existují
- Vycházejí z komunitních plánů a expertních názorů z obcí regionů a práce vlastní expertní skupiny.
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji www.kr-jihomoravsky.cz
- Cílová skupina děti, mládež do 26 let a rodina Priorita 3: Pomoc rodinám jejíž členové se stali oběťmi domácího násilí nebo se dostali do akutní krize (zahrnuje služby intervenčního centra, odborné sociální poradenství a krizová intervence a azylové bydlení)
- Jiné střednědobé plány nejsou vždy tak konkrétní.

literatura k přednášce

Institucionální síť

- Rosa o. s. Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci, Praha 2006, www.rosa-os.cz
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Jihomoravském kraji. www.kr-jihomoravsky.cz
- Komunitní plán sociálních služeb ve městě Brně 2007-2009 www.brno.cz, www.domovypotrebnych.cz
- www.mpsv.cz